

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM
2010-08-18
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
12552-10 E
Enhet 1:1

SÖKANDE

Peterson & Hansson Bygg AB, 556089-1839
Badhusvägen 53
311 32 Falkenberg

Ombud:

Per Christiansson
Peterson och Hanson Byggnads AB
Badhusvägen 53
311 32 Falkenberg

MOTPART

Falkenbergs kommun
Nygatan 34
311 80 Falkenberg

Ombud:

Advokaten Per-Ola Bergqvist
Foyen Advokatfirma
Box 7229
103 89 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

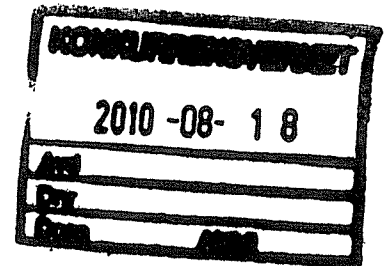

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut den 31 maj 2010 upphör därmed
att gälla.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM****BAKGRUND**

Falkenbergs kommun har genomfört en upphandling av Nybyggnad Hus 12, NTC-huset, Falkenbergs gymnasieskola, Entreprenadupphandling Byggentreprenad. Av tilldelningsbeslut den 21 maj 2010 framgår att Tage & Söner Byggnads AB (Tage & Söner) vann upphandlingen.

Förvaltningsrätten har den 31 maj 2010 förordnat att upphandlingen tillsvidare inte får avslutas innan förvaltningsrätten slutligen prövar upphandlingen eller något annat har beslutats.

YRKANDEN M.M.*Peterson & Hansson Bygg AB*

Peterson & Hansson Bygg AB (bolaget) yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att bolaget tilldelas kontraktet. Därutöver yrkas att förvaltningsrätten interimistiskt ska förordna att upphandlingen inte får avslutas innan något annat har beslutats. Bolaget anför bl.a. följande. I förfrågningsunderlaget anges att väderskydd för allt byggmaterial ska utföras så att samtliga inbyggda material hålls torra under hela byggtiden och att väderskyddet ska ha heltäckande sidor och traversbalk för elementmontage. Endast bolagets anbud uppfyller ställda krav.

I samband med att kommunen övergick till förhandlad upphandling begärde kommunen in vissa kompletteringar, bl.a. avseende typ av väderskydd, väderskyddets utformning samt vilket område runt byggnaden som tas i anspråk för väderskyddet. I sin begäran upprepade kommunen kravet på att väderskyddet skulle ha heltäckande sidor och traversbalk för elementmontage. Beträffande traversbalken hade kommunen tidigare klargjort att dimensionerande last för elementmontaget skulle vara 10 ton.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**Sida 3
12552-10 E

Kommunen anger nu att det inte efterfrågats *hur* lyft av fasadelement ska ske, vilket är korrekt. Däremot har kommunen i förfrågningsunderlaget klargjort att väderskyddet ska ha en traversbalk med dimensionerande last om 10 ton. Kommunen har inte frånfallit detta krav efter att upphandlingen övergått till förhandlad form. Kommunen har varit medveten om att Gibson Tower inte hade någon traversbalk som uppfyller kravet på en lyftkapacitet om 10 ton, vilket bekräftas av det e-postbesked som bolaget fått den 19 mars 2010, i vilket anges bl.a. följande. *När det gäller väderskyddet har K tidigare varit i kontakt med föreslagen leverantör som meddelat att den travers de har på lager har kapaciteten 3,5 ton, men att man har travers klar för 12 ton (enligt hemsida). Denna travers kommer dock inte tillverkas förrän man har ett konkret projekt. Angivet fabrikat är dock enbart förslag för att beskriva vad som önskas av beställaren. Det är fritt att använda andra fabrikat/leverantörer.*

Kommunen valde dock att bortse från krav på lyftkapacitet vid utvärderingen och förvandlar nu det angivna upphandlingskravet om 10 ton till en kontraktuell fråga som får diskuteras mellan parterna under entreprenadtiden. Detta förfarande är inte korrekt, utan de krav som ställs vid upphandling gäller för såväl anbudsgivare som för kommunen.

Därutöver hävdar kommunen att det inte begärs att anbudsgivare ska redovisa hur anbudsgivaren avser uppfylla kontraktsvillkor gällande väderskydd. I förfrågningsunderlaget kan utläsas följande angående väderskydd. *Väderskyddet ska vara heltäckande och med utförande typ Gibson Tower med heltäckande sidor och traversbalk för elementmontage. Entreprenören ska i anbudet ange typ av väderskydd, väderskyddets utformning samt vilket område runt byggnaden som tas i anspråk för väderskyddet.* Förfrågningsunderlaget innehåller således detaljerade uppgifter om vad som ska anges i anbudet (kontraktsvillkor) och en

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 1**DOM**

beskrivning/definition av väderskyddet. Således ska typ av väderskydd, väderskyddets utformning, och vilket område runt byggnaden som tas i anspråk för väderskyddet, anges i anbudet. Förfrågningsunderlagets definition av väderskydd inkluderar bland annat traversbalk. Det förefaller märkligt att inte behöva redovisa hur detta kontraktsvillkor ska uppfyllas, eftersom det är av stor betydelse för anbudet och dess slutsumma.

Inte någon av anbudsgivarna, undantaget bolaget, uppfyller ställda krav enligt förfrågningsunderlaget i sina grundanbud och kompletteringar. Följande kan anmärkas avseende inlämnade anbud. Anbudsgivare 1: Jämför anbudsgivare 2 och 5. Anbudsgivare 2: Har ett öppningsbart väderskydd med lyft av element och material utifrån med kran. I övrigt likt anbudsgivare 5. Anbudsgivare 3: Traversbalk med 10 tons lyftkapacitet saknas enligt redovisad sektion på väderskydd. Anbudsgivare 5 (Tage & Söner): Väderskyddets längd 42 meter. Byggnationen är 40 meter. Det går inte att lyfta med travers under väderskyddet. Gibson Tower har inte en travers med 10 tons lyftkapacitet. Gibson Tower är inte heltäckande hela vägen ned. Principskissen anger ett öppningsbart tält utan travers. Anbuderna ska därmed förkastas.

Det föreslagna väderskyddet Gibson Tower har enligt dess leverantör inga heltäckande sidor. Endast de tre översta metrarna väderskyddas. Inte heller finns det i dagsläget någon travers med 10 tons lyftkapacitet framtagen. Travers ska monteras samtidigt som övrigt väderskydd för att inte behöva öppnas. Väderskydd ska vara monterat inför betonggjutningen, dvs. en månad efter att byggnationen är tilldelad entreprenör, vilket inte är rimligt enligt leverantören av Gibson Tower. Byggnadens totala utvändiga bredd är 21,85 meter. Gibson Tower är 24 meter utvändigt, vilket gör det omöjligt att lossa lastbil under tak med traversbalk. Krav på skydd i enlighet med vad som anges AFH.5 och AFH.51 uppfylls därför inte med Gibson Tower, vars sidor enbart täcker de översta tre metrarna.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 1

DOM

Sida 5
12552-10 E

Eftersom exemplet i handlingarna, Gibson Tower, inte i anbudsskedet kan leverera traversbalk med lyftkapacitet om 10 ton har bolaget sökt en leverantör som klarar detta. För att kunna lyfta upp material med travers måste väderskyddet sträcka sig mer än enstaka meter utanför byggnaden. Bolagets utförande medger 10-tonslift utan att taket öppnas under byggtiden, dvs. uppfyller grundkravet på torr byggnation genom heltäckande väderskydd som inte behöver öppnas vid elementmontage samt medger utrymme för att lossa lastbilar under väderskyddet.

Falkenbergs kommun

Kommunen anser att ansökan ska avslås och anför i huvudsak följande. Samtliga av fem inkomna anbud var behäftade med sådana brister att de inte kunde tas upp till prövning. Av tilldelningsbeslut och upphandlingsrapport kan också utläsas att kommunen övergick till förhandlat förfarande utan föregående annonsering, eftersom inga rena anbud inkommit. Samtliga anbudsgivare fick då möjlighet att komplettera sina anbud så att dessa blev rena.

En av de brister som fanns i samtliga anbud var att anbudsgivarna, helt eller delvis, inte inkommit med uppgifter avseende just den position som nu är fråga om, väderskydd. I förfrågningsunderlagets Tekniska beskrivning Hus, punkten BCS.11 Väderskyddsanordningar vid arbete för hus, anges bl.a. följande. *Entreprenören ska i anbudet ange typ av väderskydd, väderskyddets utformning samt vilket område runt byggnaden som tas i anspråk för väderskyddet. Avseende väderskyddet anges följande. Då byggnaden ska uppföras som passivhus med stora krav på fuktsäker och tät byggnation ska byggnaden uppföras som torr byggnation, dvs. under väderskydd som ska uppföras från och med att bottenplattan ska gjutas. Väderskyddet ska vara heltäckande och med utförande typ Gibson Tower med heltäckande sidor och traversbalk för elementmontage.*

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 1

DOM

Sida 6
12552-10 E

Det ska framhållas att det som efterfrågas i anbudet är typ av väderskydd, väderskyddets utformning samt vilket område runt byggnaden som tas i anspråk för väderskyddet. Tage & Söner bedöms ha lämnat denna information i sin komplettering genom att ange följande. Typ av väderskydd Gibson Tower med täckta sidor. Utmed sidorna, hopbyggt med Gibson Tower väderskydd, utförs avlastningszoner respektive upplagszoner med täckt hakiställning. Utformning av väderskydd enligt principskiss lämnat i huvudanbud. Område för Gibson Tower är cirka 24 gånger 42 meter. Avlastningszoner respektive upplagszoner tillkommer lokalt med 3 respektive 6 meter utanför sidozoner.

I förfrågningsunderlaget har angetts att utförandet ska vara av typ Gibson Tower med heltäckande sidor och traversbalk för elementmontage. Det anges inte på något ställe i förfrågningsunderlaget att ett väderskydd av fabrikatet Gibson Tower ensamt skulle klara av att helt täcka in entreprenaden. Kravet var dock heltäckning och traversbalk. Den av Tage & Söner föreslagna lösningen bedöms uppfylla båda dessa krav.

Som tillkommande krav genom kompletteringen KFU1-BE anges följande. *Dimensionerande last för elementmontage ska vara 10 ton.* Det kan även vitsordas att kommunen tidigare klargjort dimensionerande last för traversbalken till 10 ton. Dock har det inte begärts att anbudsgivare ska redovisa hur anbudsgivaren avser uppfylla detta kontraktsvillkor. Kommunen har här att utgå från att anbudsgivare uppfyller kravet, då anbudsgivaren ifråga inte har med någon reservation eller förtydligande i detta avseende. Kommunen har inte efterfrågat en beskrivning av hur lyft av fasadelement ska ske och någon sådan uppgift har därför inte heller lämnats av Tage & Söner, som har efterkommit de uppgifter som efterfrågats och inte reserverat sig mot några av förfrågningsunderlagets

krav i dessa delar. Den senare uppfyllelsen av dessa krav är en rent kontraktuell fråga mellan parterna när själva entreprenaden sedan utförs.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrätten har enligt 16 kap. 2 § första stycket LOU att pröva om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i lagen. Om så är fallet och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten bedömer först vad bolaget har anfört om bristande kravuppfyllelse när det gäller det så kallade väderskyddet och därefter, kraven på lyftkapacitet för travers. Bolaget, som kom på tredje plats vid utvärderingen, gör gällande att bolaget ensamt uppfyller dessa krav, varvid övriga anbud inte borde ha utvärderats av kommunen. Därför borde bolaget ha vunnit upphandlingen.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 1

DOM

Uppfyllande av krav med avseende på väderskydd

Vad först gäller bolagets invändning att vinnande anbud Tage & Söner och övriga anbudsgivare inte uppfyller kravet avseende väderskydd, gör förvaltningsrätten följande överväganden.

I förfrågningsunderlaget, punkten AFH.5 anges bl.a. följande. *Byggdel som håller på att byggas ska väderskyddas i den omfattning, som krävs för att uppnå beskriven kvalitet.* I förfrågningsunderlaget, punkten AFH.51 anges bl.a. följande. *Byggtreprenören bekostar, monterar och demonterar väderskydd enligt beskrivning hus. Väderskyddet ska säkerställa ett fuktsäkert byggprojekt.*

I förfrågningsunderlaget, Beskrivning Hus, punkten BCS.11 Väderskyddsanordningar vid arbete för hus, anges bl.a. följande. *Entreprenören ska i anbudet ange typ av väderskydd, väderskyddets utformning samt vilket område runt byggnaden som tas i anspråk för väderskyddet.* Avseende väderskyddet anges följande. *Då byggnaden ska uppföras som passivhus med stora krav på fuktsäker och tät byggnation ska byggnaden uppföras som torr byggnation, dvs. under väderskydd som ska uppföras från och med att bottenplattan ska gjutas. Väderskyddet ska vara heltäckande och med utförande typ Gibson Tower med heltäckande sidor och traversbalk för elementmontage.*

Förvaltningsrätten delar kommunens uppfattning att det i förfrågningsunderlaget inte har ställts något krav på visst väderskydd eller viss lösning vad avser hur leverantören ska uppfylla ställt krav avseende skydd av byggnad, byggelement etc.

Annat framgår inte än att vinnande anbud Tage & Söner, på de grunder som anförts av kommunen, har lämnat ett anbud som uppfyller de krav som ställs i förfrågningsunderlaget avseende väderskyddet och dess avsedda och efterfrågade funktion. Mot den bakgrunden får Tage & Söner anses uppfylla de i förfrågningsunderlaget ställda kraven avseende väderskydd. Annat framgår inte än att också övriga leverantörer uppfyller ställda krav på väderskydd i sina respektive anbud. Kommunen har därför rätteligen medtagit anbuden vid utvärderingen.

Uppfyllande av krav med avseende på lyftkapacitet

Bolaget har även gjort gällande att Tage & Söners m.fl. anbud inte klarar av kravet på lyftkapacitet om 10 ton för travers och har som huvudsaklig grund härför anført att Gibson Tower inte förmår leverera ett väderskydd med tillhörande travers med en lyftkapacitet om 10 ton.

Av kompletterande förfrågningsunderlag KFU1 – BE, underrubrik Beskrivningar, punkten BCS.11 Väderskyddsanordningar vid arbete för hus, anges följande. *Dimensionerande last för elementmontage ska vara 10 ton.*

I målet är ostridigt mellan parterna att det före och efter kompletteringen ställts krav på en lyftkapacitet om 10 ton för travers.

I förfrågningsunderlaget, punkten AFB.51 Prövning av anbudsgivare, anges bl.a. följande. *Nedan följer "skall krav" som anbudsgivare måste uppfylla för att klara steg 1 enligt AFB.5. Anbudsgivare skall enligt anbudsformulär intyga att erforderlig kapacitet finns att genomföra projektet.*

Av Bilaga AF/1, Formulär till anbud, Prövning av anbudsgivare enligt AFB.51, framgår att Tage & Söner har intygat att erforderlig kapacitet finns

för att genomföra projektet. Såvitt framgår har Tage & Söner inte reserverat sig mot kravet på 10 tons lyftkapacitet för elementmontage.

Av förfrågningsunderlaget kan inte utläsas något preciserat krav på hur detta ska lösas när kommunen i förfrågningsunderlaget, så som angetts tidigare avseende punkten BCS.11, har angett *typ* Gibson Tower. Med hänsyn härtill får Tage & Söner anses uppfylla kravet på lyftkapacitet för elementmontage.

Förvaltningsrätten konstaterar även att övriga anbudsgivare i sina respektive anbudsformulär har angett att de har erforderlig kapacitet för att klara projektet. Förvaltningsrätten anser därför att kommunen rätteligen har prövat samtliga anbud.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har bolaget därmed inte visat att upphandlingen har innehållit sådana brister att det finns skäl att ingripa mot den. Bolagets ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1B LOU)

Olle Holmstedt
Chefsrådman

Föredragande i målet har varit Henny Johansson.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU